

POŚWIĘCENIE (235) sb n

poświęcenie (197), **poświęcenie** (13), poświęcenie a. poświęcenie (25); poświęcenie : poświęcenie *Leop* (18:2), *WujJud* (6:8), *SkarŻyw* (13:1), *WujNT* (27:2).

o oraz pierwsze e jasne, końcowe e pochylone.

sg N poświęcenie (49); -é (3), -(e) (46). ◇ G poświęcenia (58); -ą (50), -a (1), -(a) (7); -ą : -a *Leop* (11:1). ◇ D poświęceniu (15). ◇ A poświęcenie (47); -é (2), -(e) (45). ◇ I poświęcenim (16), poświęceniem (10); -im *PatKaz III* (2), *KromRozm III*, *KuczbKat*, *WujJud*, *CzechRozm* (6), *SkarŻyw* (2), *NiemObr*, *SkarKaz*; -ém *BielKron*, *SarnUzn*, *RejAp*, *BiałKat*, *CzechEp* (2), *LatHar*, -im : -ém *WujNT* (1:3); ~ -ém (1), -(e)m (9). ◇ L poświęceniu (37). ◇ pl N poświęcenia (1). ◇ A poświęcenia (2).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: poświęcenie od kogo (5).

Sł stp: poświęcenie a. poświęcenie, Cn s.v. poświęcanie, *Linde XVII w.* (z Cn) s.v. poświęcić.

I. Rzeczownik od „poświęcić” (224) :

1. *Napełnienie błogosławieństwem, uświęcenie, uczynienie świętym; sanctificatio Vulg, PolAnt* (129) : *PatKaz I* 13; ta doftoyna panna wzyła (z wyecznoſcy) od boga wŕzechmocznego dwoyakye poŕzwyczenie w poczazyu yey uyeczny *PatKaz II* 37; Ale panna Marya nyekazona any naruffona w yey poczazyu zadnem grzechem A przetoŕz w yey poczazyu nyepotrzebouala poŕzwyczenia, ale od uyekow yuŕz bądacz wboŕthwye ŕzwyęta byla *PatKaz II* 79, 37, 37v, 78v [2 r.], 79; [*pisze doktor*] o poczazyu panny maryey poŕzwyczenie nycz nyeyefth ynŕzego yedno puŕzczenie ducha ŕzwyętego wduŕchą poŕzwyczona *PatKaz III* 93, 87v, 93, 93v, 95v, 96 [2 r.] (11); *SeklKat Pv*; *LubPs* dd2v; *KrowObr* 106; oczyŕciaymy ŕie ze wŕfelákiego pokálania ciálá y Duchá/ doŕkonále czyniac poświęcenie w boiázni Bożey. *Leop* 2.*Cor* 7/1, *Ps* 131/18, *Ez* 37/26; Y błogofławil Bog dniowi fiodmemu á poŕwięcił go (*marg*) Błogofławieńŕtwo to/ nie inego nie iefł iedno chwálebne nieiakie poŕwięcenie [...] (-) *BibRadz Gen* 2/3; *Mącz* 367a; *RejPos* 349, 349v; Iż przez proŕby/ które nád wodą gdy ią błogofławim czynimy/ Duch ŕwięthy zŕtępuie: y dawa poŕwięcenia onéy wodzie *BiałKat* 241; *BudNT* 2.*Cor* 6/19[7/1]; gdyŕ ono po wŕprawiedliwieniu poŕwięcenie wŕpominał: ktore należy w pobożnym y ŕwiętoqliwym żywoćie/ á w wczynákách z odnowionego ducha wmyŕłu człowieczego pochodzących *CzechRozm* 224, 215v; Miał ŕobie zá wielką rzecz pobożny Cefarz/ aby ná iednę noc/ nędze ŕlugi Bożego zkofztowác/ á od mieyŕcá gdzie ciáló iego legáło poŕwięcenia nieiakiego doŕtác. *SkarŻyw* 573; A iż Bog tą rzeczą [*tj. udzieleniem Ducha Św.*] wczcił y wraczył/ Iezulá człowieká ŕyná ŕwego miłego/ ŕlufnie dla takiego poŕwięcenia Bogiem go zwác mamy. *NiemObr* 102; dawa tym znać [*pismo*]/ iż pan Chriŕtus nie iefł iákim przedwiecznym Bogiem/ ále iż go Bog ná to/ áby Bogiem náŕzym był przez poświęcenie zupełne/ wyŕtawił y zálecił. *NiemObr* 103, 101 [2 r.], 255, 102); ">], 102, 103, 111, 118 (11); *KoŕakSzczęŕl* B4; Wzięlić byli pierwey Duchá S. ná krzćie/ ná grzechow odpuŕzczenie y poświęcenie *WujNT* 429, 2.*Cor* 7/1; *PowodPr* 50; Co zá poŕwięcenia potrzebowało dzieciátko ono [*tj. ŕw. Jan*]/ godzi ŕię przypomnieć. *SkarKaz* 577a, 577a [2 r.], b [2 r.], 581b, Oooo2b.

poświęcenie czego (2): Abowiem on koŕcioł był figurą koŕciołá ŕwiętego Krzeŕcijánŕkiego y poŕwięcenia iego. *KrowObr* 102v; ŕwięte taiemnice niech wezmę ná wleczenie/ oczyŕcienie/ oŕwiecenie/ vzdrowienie zbáwienne/ y poświęcenie duŕze y ciálá mego *LatHar* 210.

poświęcenie przez co (1): Także też o Królestwie niebieskim y żywocie wiecznym: o wiernych wípráwiedliwieniu: odkupieniu/ oczýszeniu/ poświęceniu/ przez śmierć y krew Chrístułowę [...] nie mogą żadnego ná łumnieniu iego vpewnić *CzechRozm* 111v.

poświęcenie czyje [= *kto jest poświęcony*] [*w tym: G sb i pron (10), pron poss (3), ai poss (1)*] (14): Thrzeczye półzwyączenie bylo they myley panny od ducha łzwyątego *PatKaz II* /40, 38v; Tu chcą vypyłacz o maryey panny półzwyączeniu wzyuocze łwey matky łzwyątey anny *PatKaz III* 92v, 95v, 96v; *KromRozm II* t; *KromRozm III* D7v; á wy kthorzycie wyzwoleni od grzechu/ macie owoc wálz poświęcenie wálze. *RejPos* 261; Y ieść będą to/ przes co łię vbłáganie łtáło/ ku nápełnieniu rąk ich/ ku poświęceniu ich [*ad sanctificandum eorum*] *BudBib Ex* 29/33; Lecż ná ten czás dofyć niechay będzie/ o poświęceniu Pána Chrístułowym: z ktorego Pan Chrístus/ przed onymi żydy niewiernymi/ dowodził Bołtwá łwego. *NiemObr* 104, 77, 102; *WujNT 1.Thess* 4/3; O poświęceniu Ianá w żywocie mátki iego *SkarKaz* 576a.

poświęcenie czyje [= *kto poświęca*] [*w tym: G sb (5), pron poss (3), ai poss (2)*] (10): Powłtańże ty miły Pánie/ [...] á day nam łwe poświęcenie. *LubPs* dd2v, Sv; *Leop Ez* 37/28; Y wypełniłoby łie ono poświęcenie Moizełzowe/ ktore był iemu Pan rołkázác raczył *RejPos* 349; *BiałKat* 283v; *WujNT* 372. Cf »poświęcenie Ducha (Świętego)«.

W przeciwstawieniach: »nieczystość (2), plugawość, żądze pożądlivości ... poświęcenie« (4): áby vmiął káždy zwás łwoy łąd rzádzić w poświęceniu y w vćiwości/ á nie w żádzach pożądlivości/ iáko pogáni/ ktorzy Bogá nieznáją. *KrowObr* 64, 64; *RejPosWstaw* 22; Boć nas Bog nie wezwáł ku nieczyłtości: ále ku poświęceniu *WujNT 1. Thess* 4/7.

W połączeniach szeregowych (11): Gdy go ábowiem wyznawamy Oycem/ y odpufzczenie grzechów/ y zágubienie okrutnych mák/ wípráwiedliwienie y łáłkawe poświęcenie/ wybáwienie wieczné/ y przywłázczenie w dziedźictwo królestwá Bożego: á nie tylo przywłázczone łynowłstwo wyznawamy *BiałKat* 198v; *CzechRozm* 27v, 111v; *CzechEp* 109, 217; tak też [*Chrystus*] od niego [*Boga*] włzytko miał y ma: y poświęcenie/ y moc/ y chwálę/ y włzeláką zwierzchność/ y páńłstwo/ y zupelność włzytkę/ w ktorych rzeczách/ Bołtwo iego vpátruiemy *NiemObr* 100; *LatHar* 210, 489; Może być czásém tak wielka łáłká Boża ludziom daná/ [...] że mogą mieć grzechow odpufzczenie/ wípráwiedliwienie y poświęcenie/ przed przyięciem zwierzchnich Sákrámentow *WujNT* 441, 402, 591.

Wyrażenia: »poświęcenie Ducha (Świętego)« = *sanctificatio Spiritus Vulg* (5): ktory [*Bóg*] mocą bołtwá łwoiego łłowem [...] vczyłnił y łtworzył iest włzytko y wypełnił/ á poświęceniem Duchá s. vmocnił *BielKron* 155v; lecż Chríftyáninem prawdźiwym żaden być nie może/ ktoby wíarą prawdźiwą/ przez poświęcenie duchá łpołeczności z Chrístułem pánem nie miał. *NiemObr* 146; *WujNT 2.Thess* 2/13, *1.Petr* 1/2, s. 797 marg.

»duch poświęcenia; wedle ducha poświęcenia« = *natura boska Chrystusa (w przeciwieństwie do natury ludzkiej)*; *secundum spiritum sanctificationis Vulg* [*szyk 4:1*] (4;1): 12. A prósi ná pothym [*Dawid*] o duchá poświęcenia. [*Cf Serce czyłthe łtworz we mnie o Boże/ á duchá práwego odnow we wnątrznosciách moich. Ps 51/12*] *BibRadz Ps* 51 arg; *CzechRozm* 22v, 33v; Iż Iezus Chrístus

z nasienia Dawidowe⁸⁰ [práwiony wedle ciáá/ iest fynem Bozym okazány/ w mocy wedle ducha poświęcenia/ z powtánia od vmárlych rć. *CzechEp* 314; *WujNT Rom* 1/4.

»gora poświęcenia« = *góra Syjon, tj. Ziemia Święta* (1): Y przywyodł ye do gory poŵwyęcena fwego [*Ps* 77/54: *in montem sanctificationis suae*]/ Ktorą gorę obráá można ręká yego *LubPs Sv*.

»poświęcenie krwi [= przez krew]« (1): A wnetze yuż ledá zebránye/ ktore fy wyará/ fwyętbliwofcyá náuki y żywotá/ á poŵwyęceniem krwy páná Kryftułowey bući/ yeft on kołcyoł/ o którym tu mowimy *KromRozm III D7v*.

»poświęcenim poświęcony« (2): ktory tak mouy o ooblyuey pannye nye yeft zadne uątpyeny aby ona w maczyerzylznych yefcze bądacz wnąthrznołzeczyach uyłlym poŵzwyęczeniemyebyła poŵzwyączona *PatKaz III 94; BibRadz II 120d marg*.

Szeregi: »łaska i poświęcenie« (1): [*Małżeństwo*] Ieft wielkim Sákrámentem. [...] Dáie łáfkę y poświęcenie. *WujNT Zzzzz4v*.

»usprawiedliwienie i poświęcenie« (2): NAoftátek przyšzedł łam Kryftus ná świat/ ábyfmy bądąc przezeń poświęceni y oczysćieni od grzechow/ [...] zaprzeli fię rzeczy cíelefnych (*marg*) V[práwiedliwienie y poświęcenie. (-) *BibRadz *7v; CzechEp* 362.

»zbawienie i poświęcenie« (1): [*Kacierzowie nie wierzyli*] iżeby prawdziwye dla zbáwyenya y poŵwyęcena ludzkyego krew fwoyę fwyęthá przelał y vmárł *KromRozm III D7v*.

W przen [czego] (1) : O czći kościołow świętych y o ferdecznym poświęceniu ferc náłznych z przykłádu Zácheufzá. *SkarKaz* 456.

Przen (15) : Yákołcy wydawáli członki wálfe ku fluzbye nyeczyłtofcí y nyepráwołci ná nyepráwołć/ ták teraz wydawayćye członki wálfe ku fluzbye [práwyedliwołci ná poŵwyęceny. *KromRozm II mv*.

poświęcenie czyje (1): Wítán panie w odpoczynienijé twoie/ ij archa poświęceniá twégo/ to iest ciało panny Marié. *OpecŻyw* 180.

a) *O Chrystusie; zawsze w połączeniach szeregowych [w tym: bibl. 1.Cor 1/30 i w nawiązaniach do tego wersetu (10)] (12)* : wlytki złe rzetzy/ wniwetz obroćić/ á dobre ná to mieyfce poftáwić: Czego áni żadny Święty [...] niemoże vtzynieć/ okrom łámega Páná Iezu Kryftá [...] / ktory on łam tylko ieft/ żywoth/ mądrość/ [práwiedliwość/ poświęcenie/ Pan náłz/ y bog náłz. *KrowObr* 214v; *SarnUzn* B8v; *CzechRozm* 8v, 143, 173v, 219v; *CzechEp* 298; Ale z niego wy iefteście w Chriřtuſie Ieřuſie: ktory fię nam sftáł mądrofcjá od Bogá y [práwiedliwofcjá y poświęceniemy odkupieniem *WujNT* 1.Cor 1/30.

poświęcenie czyje [= kto jest poświęcony] [*zawsze: pron poss*] (4): Páná fwego mieycie ná nawiętlzye pieczy/ á on niechay będzie łtráchem wálzym/ á ten niech będzie y poświęceniemy wálzym y kámieniem obrázenia wálzego. *RejAp* 179; gdyż on [*Chrystus*] ieft náłzá [práwiedliwofcjá/ odkupieniem/ poświęceniemy y mądrofcjá od Bogá. *CzechRozm* 40, 94; *CzechEp* 271.

b) *Miejsce święte, uświęcone [czyje]* (1) : Y rzekł Amázyás do Amofá: Thy kthory widzifz/ Idź/ á vćiekay do ziemie Iudfkiey: iedzze tám chleb/ y prorokuy tám y w Bethel niechćiey więcey prorokowác: Bo poświęcenie Krolewłkie iefth/ y dom kroleřtwá iego. *Leop Am* 7/13.

a. *O sakramencie Eucharystii* (5) : Bo nie inřzyć ieft Chriřtus: áni fię iego święte Ciáło odmieni: ále moc poświęcenia/ y łáfká ożywiájąca záwřze trwa w Sákrámentem. *WujJud* 224v, 241.

Wyrażenia: »poświęcenie boskie« (1): Cóż rzeczemy o poświęceniu (w ónéy íprawie Ciála Páńkiégó) Boskim: gdzie łamy łłowá Páná Chrystufá tę táiemnicę íprawuía? *BiałKat* 321.

»ciała bożego poświęcenie« (2): Ciała bożégó poświęcenie íj wftawienie. *OpecŻyw* 93 [*idem*] *OpecŻywSandR nlb* 3v.

Szereg: »poświęcenie i ustawienie [= ustanowienie]« (2): *OpecŻyw* 93; *OpecŻywSandR nlb* 3v cf »ciała bożego poświęcenie«.

2. Obrzęd ceremonia święcenia przy pomocy odpowiednich słów, znaków, gestów; konsekracja (55) :

a. *W religii chrześcijańskiej* (51) : ktory lud Pan Kryftus nie Czyscem/ ále krwią swoią Świętą otzyścił/ y poświęcił/ tze mułz íesztze ínsze otzyścienia y poświęcenia łobie zmyłłacie? *KrowObr* 77v; przyłzli do íedney źiemianki ná wśi/ rzekli íey: Pani śłachethna náwiedza cię Kryftus z Apofthoły łwymi ofiáruy íe im [...] małz íákíe obrufy albo prześcieradłá ku poświęceniu *BielKron* 420v; *WerGość* 218.

poświęcenie czyje, czego (2): Gdyż íednák thák widamy/ íż by pokrzywę nabárzyey kropił y żegnał/ tedy íednák káżdá párzy: [...] nic żadne nie odmieni nigdy/ prze ono poświęcenie łwoie/ przyrodzenia y włáłności łwoiey. *RejPos* 305. Cf *Wyrażenie*.

poświęcenie czyje [= przez kogo] (1): ktore [pomazanie] z Oleiu y z Báłłámu íáwnym y powáżnym Bíłkupim poświęcenim íprawione bywa. *KuczbKat* 150.

Wyrażenie: »poświęcenie kościoła« (1): Poświęcenie kościołá P.Már. *ad martyres LatHar* [++3].

Przen [w tym: czego] (5) (6) : Aleć íednéy rzeczy téy to wieży nie doftawa. (–) A czegoż íełzche? (–) Poświęcenia *OrzQuin* Mv, Mv marg, Ov; íákoby kto mógł nalepiey ípráwíc wierne łerce łwoie/ á okazał káżdý powíłność łwoię Pánu Bogu/ [...] tedyby to wielkie byłó poświęcenie mieyłcá onego [tj. miejsca modlitwy] *RejPos* 349, 351v.

Wyrażenie: »poświęcenie [czyje] Panu Bogu« (1): ábychmy [...] záchowywáli íe tobie [...] wedle łwíętego rołkazánia twego. A to íuż twemu Krześciánłkiemu rozeznáníu poruczam/ íe łliby to nie wdzyęcńíeyłze byłó poświęcenie Pánu Bogu twemu/ y twoie/ y mieyłcá onego twego: á níżli náłtáwíawłzy łwíeczék á wywíeśíwłzy chorągiewkę cáłá noc zá bębńem á zá píłzczálką bieğác. *RejPos* 350v.

a. *O sakramencie Eucharystii* (36) : y mowá Chrystufowá then Sákrámeⁿt [*kapłan*] ípráwíe: przed poświęceníem chłéb prółty íełt: ále gdy łłowá Chrystufowé przyda/ z chłebá cíáło íełt Chrystufowé. *BiałKat* 321; Ktoby mowíł/ że íe nie godźi Ciála Páńkiégó záchowác/ ále nátychmíáłł po poświęceníu łudźíom íe trzebá rozdáwác [...] / ten przekłéty niech bęđźíe. *WujJud* 264, 163v, 174v [3 r.], 176v, 224v, 263v; Ná Młzy łwoiey ábo obíedńíey/ chłebu prółtemu á íełzche nie poświęconemu kłáníáíá íię y pádáiá: á po poświęceníu żadney czći przenaśwíęłłzemu Sákrámentowi y cíáłu Bożemu/ nie czyníá. *SkarJedn* 345; Záłie chłéb y wíno w cíáło y krew [...] Íezufa Chrystufá niepokalánym poświęcením przemíeníwłzy: wftáplł ná kázálnícę *SkarŻyw* 511; Y byłá tá wftáwá [...] náwýżłzego Bíłkupá y Męcżenníká Anákletá [...]. áby włzyłcy ołtarzá Páńkiégó łłudzy/ tych cudownych táiemńíc/ po poświęceníu/ co dźíeń wczéłłtníkámí íię łftawáli. *LatHar* 252, 188, 193 [2 r.]; íż cíáło Páńłkie íełt w Sákrámenćíe/ nie przez robotę píekárłká/ ále przez poświęcenie/ y mocá łłow P. Chriłtufowych. *WujNT* 147, 115 [2 r.], 180, 723 [2 r.].

poświęcenie czego [= przez co] (1): Wino y wodę w kielich leią/ ále sítawaią fię krwią/ przez poświęcenie fłow niebieskich *WujNT* 180.

poświęcenie czyje [= przez kogo] (1): Słyszę że niektorzy powiadaia/ áby Páńlki Sákráment miał vtrácić poświęcenie swoie/ gdyby co z niego ná iutro zoftáło. *WujJud* 241.

W połączeniu szeregowym (1): Bo wftytko co fie we Mfzy y przed Consecrácya dzieie/ ku iednemu fie ściaga y ieft iedną ofiárą choć oná włáfnie w poświęceniu/ w ofiárowaniu á w pożywaniu należy. *WujJud* 180v.

Wyrażenia: »poświęcenie chleba (i wina)« (2): przeto nie Zophíte Rzymfcy/ ále Kościoł Powfzechny tego záfwe náuczál że po poświęceniu chlebá y winá/ iuz tám więcey chleb chlebem/ áni wino winem nie ieft *WujJud* 174; *WujNT* 232 *margin*.

»poświęcenie ciała (bożego)« (2): *KromRozm I L4*; Przy Mfzy po poświęceniu ciála Bożego rzewno płakał *SkarŻyw* 310.

»poświęcenie kielicha« (1): Nic o to niedbáią gdj w niedoftátku winá gdzie ludzi wiele do ftołu Boże⁸⁰ idzie wodę miezfáią po poświęceniu kielichá *SkarJedn* 346.

»poświęcenie krwi (Krystusowej, Pańskiej, świętej)« (3): *KromRozm I L4*; Vftáwił też kanon we mfzy/ y wodę s fołą święćić/ też wino z wodą ku poświęceniu krwi świętey. *BielKron* 149; *SkarJedn* 241.

»poświęcenie (świętego) sakramentu« (3): Lecz my poświęcenia y zacności Sákrámentow żadną miárą fámemu Cháráktrowi/ álbo ofobie kápłáńskiey nie przywłáfczamy. *WujJud* 166; *WujNT* 89, 723.

Szereg: »przeżegnanie albo poświęcenie« (1): Teraz iuz [...] vczyć będą/ iz Chlebá y Winá iftność/ po przeżegnaniu álbo poświęceniu/ iuz więcey niezoftawa w tey Swiátości. *KuczbKat* 175.

β. Kanonizowanie (3) : Apotheosis, Latine Consecratio kánonizowánie. To yeft/ Poświęcenie/ gdy który c(z)łowiek bywa powyżón/ álbo w liczbę świętych wzięt. *Mącz* 12d; ktore [*bestie dwurogate, tj. papież*] [...] ludzi vmárle kánonizowály/ fwięćily/ á wzfákoż wždy żadny y z nawiętfzemi dziwy práwie fwięthym nie zoftál/ áż miał wánienkę frebzną coby w niey kości opłokano/ y rydl tákiż y motykę/ á to potym zá ono poświęcenie tám bywáło dawano. *RejAp* 113v.

poświęcenie kogo (1): Consecratio, et dedicatio, Poświęcenie/ kánonizowánie którego vmárłego człowieka. *Mącz* 363c.

γ. Święto na pamiątkę poświęcenia kościoła (1) :

Wyrażenie: »poświęcenie kościelne« (1): w tę liczbę [*dni świętych*] wchodzi święto Bożego Ciála/ S. Krzyża/ poświęcenia kościelnego/ y máło co infzych. *LatHar* 323.

b. W religii żydowskiej Starego Testamentu (3) :

α. Święto na pamiątkę poświęcenia świątyni jerozolimskiej (2) :

Wyrażenie: »dzień, święto poświęcenia kościoła« [*szyk 1:1*] (1:1): ábyfmy wam to oznáymili ábyście y wy też obchodzili dzień poświęcenia kościoła [*dziem scenopegiae*] *Leop 2.Mach* 1/18; W święto kościoła poświęcenia/ vchodzi rękę tych którzy go chćieli kámonowác. *WujNT przedm* 37.

β. *Teren poświęcony [czego] (1)* : Dłuża iey [części ziemi] ná dwádźiesięciá y pięć thylięcy lask pomiárowych/ á łzerza ná dziełiáci tylięcy/ poświęcenie [sanctitas] iey będzie po wšytkich gránicách wšzędę w koło. *BibRadz Ez 45/1.*

c. *W religii pogańskiej; przen [czego] (1)* : Czás poświęcénia murów gdyż twóy syn poprzedził [tj. syn Hektora został zrzucony z murów]/ Aby oycá w podziemnych iáfkiniách náwiędził. *GórnTroas 45.*

3. *Wyświęcenie kapłanów, mnichów, ustanowienie ich na jakieś stanowisko (27)* :

a. *W religii chrześcijańskiej (22)* : żadna ina [stolica] nye yeft/ ktoraby yey [stolicy rzymskiej] władzy poddána nyebyła: Do ktorey yáko do głowy/ wšyftcy biskupowye [...] vcyekác fy y odzywác máyá/ áby z tąd wzyęli obronę y wyzwolenye/ fład wzyęli náukę y poświęceny. *KromRozm III N7; [pisze król francuski:]* Papieżá obierác Rzymłkiem zebrániu moc dáiemy/ [...] á po poświęceni/ pošly do nas/ y do nášzych potomkow Krolow Francułkich/ [...] máią być pošyłáni *KrowObr 31; Obieramy ty Pánný thutetzne ku poświęceni/ y pánu náłzemu Iezu Kryštułowi ku pošlubieniu. KrowObr 147v; SkarJedn 339; Przywány od Arcybiskupá/ ná poświęcenie iáchác niechćiał/ áłz práwie mocą przymuśzony iácháł. SkarŻyw 171, 353, 456, 493.*

poświęcenie na co (2): Godziny j paćierze po poświęceni śwem na Biskupstwo/ y kościelne pošpolite/ y mniłkie odpráwował. *SkarŻyw 575, 161.*

poświęcenie czyje [= kto jest poświęcony] [w tym: G sb i pron (3), pron poss (2), ai poss (1)] (6): *SkarŻyw 575; Przetoz y záraz po śwym poświęceni [...] poczęli Diákonowie krzćić/ kázác/ náuczác WujNT 419, 453. Cf »poświęcenie kapłańskie«.*

poświęcenie czyje [= kto poświęca] [w tym: G pron (1), ai poss (1)] (2): Bo nye obiránye kápłańskye [...]/ ále ftáwyeny albo pošwyęceny biskupye biskupá czyni. *KromRozm III K, 18.*

W połączeniu szeregowym (1): Z ktorych fy okazuye/ iż nye tylko imyoná/ ále y ftáwyeny albo pošwyęceny/ y władze/ y fpráwy biskupá á kápłaná rozne fą/ y zá ápoštołow były. *KromRozm III I.*

Zwrot: »poświęcenie wziąć (a. przyjąć)« [szyk zmienny] (3): Dla tegołz áby od tákich rzeczy pokoy miáła od Arcybiskupá Striginłkiego iáwne ná wieczną zakonną czyłtość/ poświęcenie wzięła. *SkarŻyw 161, 290; ReszPrz 46.*

Wyrażenia: »poświęcenie duchowne« (1): Bo żaden kápłan/ kápłaná drugiego poświęćić y vczynić nie może: fámi ie Biskupi iáko oycowie poświęceni duchownym rodzą. *SkarKaz 607b.*

»poświęcenie kapłańskie, kapłana« (2:1): *KromRozm III I; Láská [lege: łaska] poświęceni kápłańskiego. WujNT 728 marg, Bbbbbbb4.*

»poświęcenie kościelne« (1): A iefłisz tego ci co ná czwartym ftopniu poświęceni kościelnego/ od głowy idąc/ poštáwieni fą/ przeftrzegác máią: dáleko ci więcey/ ktorzy ná pierwszym/ wtorym/ y trzecim ftoią *SkarŻyw 320.*

»sakrament poświęceni« (1): Sákráment y fálká poświęceni kápłańkiego. *WujNT Bbbbbbb4.*

Szeregi: »pomazanie i poświęcenie« (1): Ieftem pomázány kápłan/ przyjąłem pomázanie y poświęcenie od Biskupá. *ReszPrz 46.*

»stawienie a (albo) poświęcenie« (2): Bo tego fobyé żadny pan [...] áni Cefarz nigdy nye przywálfczał/ áby kogo biskupem czynił/ á ludzye go zá biskupá myeli/ bez ftáwyenya á pošwyęceny tych/ ktorym to należało *KromRozm III 18, K. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

W przen (2) : Biskupi nauczący poświęcenim rodzą. *SkarŻyw* 456 marg; *SkarKaz* 607b.

b. *W religii żydowskiej Starego Testamentu* (5) : Abowiem w siedmi dni dokonawale poświęcanie [!]/ iako sie teraz dzieie/ aby sie porządek poświęcenia [ritus sacrificii] wypełnił. *Leop Lev* 8/34.

poświęcenie czyje [w tym: *G sb i pron* (2), *pron poss* (1)] (3): Niewynidziecie ze drzwi Przybythku świadectw/ przez siedm dni/ aż do dnia ktorego sie wypełni czas poświęcenia wállego. *Leop Lev* 8/33; *BibRadz Ex* 28/3, *Lev* 8 arg.

Wyrażenie: »ofiara poświęcenia« (1): Ktorzy gdy te rzeczy podniefli przed Pánem/ zálie wzięwłfy z rąk ich/ ípalil ná oltarzu offiar zupełnych: dla te⁸⁰ ze była offiara poświęcenia [consecrationis ... oblatio]/ ku woniey przyjemney offiary świętey Pánu. *Leop Lev* 8/28.

4. *Ofiarowanie, oddanie czegoś lub kogoś Bogu, świętej sprawie, idei; consecratio Vulg, Calep; devotio Mącz; dedicatio Calep* (12) : *Mącz* 508a; *Consecro* – Offiaruię, oddaię bogu y ízwietim rzeczám. *Consecratio* – Poświecenie, offiarowanie. *Calep* 245a; *Dedico* – Offiaruię, oddawam. *Dedicatio* – Poświecenie, offiarowanie. *Calep* 293b.

a. *W religii chrześcijańskiej* (4) :

poświęcenie czego (3): O dziewictwie/ powiada/ y poświęceniu duŕze Páweł Apostoł [...] nas vpomina wŕzytkich *SkarŻyw* 120. Cf *Wyrażenie*.

Zwrot: »ku poświęceniu ofiarować« (1): Ták teŕz aby ci Báránkowie (wołkowi) niepomázáni/ moc onę wzięli/ ktore my tobie ku poświęceniu offiaruiemy *KrowObr* 67v.

Wyrażenie: »poświęcenie [czego] Bogu, Chrystusowi« (1:1): Poświęcenie Pánieńkiego dziewictwá Bogu. *SkarŻyw* 76 marg, 71.

α. [Oddanie kościoła świętemu patronowi:

Wyrażenie: »kościół poświęcenia [czyjego]«: na drodze kościół mało nie cały, który zbudowan od św. Heleny, poświęcenia św. Jana Chrzciciela *RadzPodróż* 98.]

b. *W religii żydowskiej Starego Testamentu: ofiara* (5) : y wdziákałz rzecz wonną wczynioną ípráwą áptekárkã/ zmieśláńá ípilnościã/ czyłthã/ y ku poświęceniu godną. *Leop Ex* 30/35; *BielKron* 33v.

co [= rzecz] *poświęcenia* = *coś poświęconego* (3): I wzięł mołthek z bárána poświęcenia [de ariete consecrationis] podnioł go przed Pánem/ ná íwoy dział/ iako mu był Pan rofkazał. *Leop Lev* 8/29; Chleby teŕz poświęcenia iedźcie *Leop Lev* 8/31; *BudBib Ex* 29/34.

5. *Chwała, wielbienie, chwalenie* (1) :

Wyrażenie: »poświęcenie Pana« (1): Tám sie wnet w żydoŕtwie sítáło poświęcenie Pána tego/ A w narodzye Izráelfkim położoná íełt moc yego *LubPs* Z6.

II. *Rzeczownik od „poświęcić się”*: *Ofiarowanie się, oddanie się* [czyje] (9) : Abowiem tá íełt wola Boŕa/ toć íełt poświęcenie wálze/ abyłcie sie powłciągáli od nieczyłtoty *RejPosWstaw* [21²].

Szereg: »powołanie i poświęcenie« (1): Aby wŕzyłcy według powołania y poświęcenia íwego/ w dobrych wtzyńkach chodzili *KrowObr* 61v.

a. *Nazireat, tj. starotestamentowe ślubowanie oddania się Bogu na określony okres* (7) : A pán Chrístus miał być zwan tēm imięniēm [Nazarenus a. Nazareus]/ nietak dálece [...] od miałteczka Nazareth/ iako z Żydowłkięgo od świętości i poświęcenia *MurzNT* 8v.

poświęcenie czyje [w tym: *pron poss* (4), *G pron* (2)] (6): To ielt prawo Názáreufłowe/ gdy by flubił Pánu offiárowác dar łwoy/ cżáfu poświęcenia łwego *Leop Num* 6/21, *Num* 6/6, 9, 12, 18, 21.

III. W funkcji podstawowej (2) :

1. *Świętość* [czyje] (1) : A będą poburzone wyłokości Bálwánńkie/ y poświęcenia Iíráelowe [*sanctificationes Israel*] będą łpułthóffone *Leop Am* 7/9.

2. *Świątynia* [czyje] (1) : Powłtań Pánie ná odpoczynienie twe: thy y Archá poświęcenia twego [*arca sanctificationis tuae*]. *Leop Ps* 131/8.

Synonimy: **I.1.** błogóslawienie, łaska, utwirdzenie; **2.** błogóslawienie, oczyszczenie, pomazanie, przeżegnanie, ustawienie; **3.** pomazanie, poślubienie, stawienie; **4.** oddanie, ofiarowanie, poślubienie, powołanie, przywłaszczenie; **5.** chwalenie, chwała, uwielbienie, wielbienie; **II.** oddanie; **III.2.** cerkiew, kościół.

Cf **POŚWIĘCIĆ, POŚWIĘCIĆ SIĘ, ŚWIĄTOŚĆ, ŚWIĄTYNIA**

AL